

A Brazíliában bűnügyi történetéről, a *Ki ölte meg Anabelát?* - "Quem matou Anabela?" - ismertté vált magyar filmrendező, Hamza D. Ákos filmjeiből tartott bemutatót a São Paulo-i Kép és Hangmúzeum (Museu da Imagem e do Som - MIS) 2003. december 11. és 14. között.

Párizsban, a művészetek fővárosában, friss képzőművészeti diplomával, Csók István és Kisfaludy Stróbl Zsigmond tanítványaként, 1926-ban ösztöndíjjal érkezett festő 11 év múlva tapasztalt filmesként tért vissza Magyarországra. A René Clair mellett megszerzett tudás és tapasztalat birtokában a 30-as/40-es évek Magyarországnak egyik legfontosabb, külföldön is elismert filmrendezője és filmszakembere lett.

A Magyar Filmarchivum közreműködésének köszönhetően ennek a fényes és termékeny alkotói időszaknak két kiemelkedő alkotása került a filmnapok keretében a brazil közönség elé.

A Herczeg Ferenc regényéből készült *Szíriusz* (1942), a kalandvagyó Tibor Ákos (Szilassy László) időutazása Sergius (Baló Elemér), a kissé tébolyodott lánglelkű tudós időgépével a 18. századba, és szerelmi története Rosinával (Karády Katalin); a velencei énekesnővel, avagy Rózsával, Sergius leányával? A film nagyszerűségét mutatja, hogy a filmbeli álom és valóság egymástól szinte elválaszthatatlan, a talány állandó; mi is történt valójában?

Az antifasiszta ellenállásban aktívan résztvevő Hamza Mária Terézia korabeli kuruc-labanc vitáinak dialógusaiba öltöztette korabeli politikai viszonyokkal kapcsolatos álláspontját. A velencei fesztiválon a nagydíjra esélyesnek tartott film végül a német nagykövetség tiltakozására nem részesült díjban.

Az *Ez történt Budapesten* (1944) a korszak utolsó nagy közönségsikere. A korabeli sajtó az év legjobb vígjátékaként, Hamza rendezését pedig élete kimagaslóan legjobb alkotásaként tartja számon.

Témája örök: a férfi és a nő állandó párviadala. Egy válófélben lévő fiatal pár jogi képviselői; a válóperes ügyvéd (Hajmássy Miklós) és szép kolléganője (Muráti Lili) harcát meséli el, amely romok helyett - a furfangos ügyvédnő ügyes mesterkedéseinek következtetésében - várakat hagy maga után: a fiatal pár együtt marad, és ügyvédjeik is egybekelnek. Az élénk fordulatokban bővelkedő vidám mese feszültsége egy percre sem lankad. Jóízű humor, derűs jelenetek, szakadatlan mosoly a nézők ajkán.

A São Paulo-i érdeklődők megtekinthették Hamzának azokat az alkotásait is, amelyeket brazíliai tartózkodása alatt készített.

Hamza 1946-ban hivatalos megbízással Párizsba utazott, hogy tanulmányozza a televíziózást. Csak több mint 40 év elteltével tért újra vissza Magyarországra. Nem tartotta a továbbiakban biztosítottanak Magyarországon az alkotói szabadságot...

Párizsban együtt dolgozott egy filmterven a híres egzisztencialista filozófussal, Jean-Paul Sartre-val, majd rövidfilmeket rendezett Olaszországban. Itt ismerkedett meg Marinho Audrával, a brazil filmgyárossal, aki hat film rendezésére szerződtette. Így érkezett Hamza 1953-ban Brazíliába - útipoggyászában rendkívül intenzív művészeti és politikai múltjával -, ahol életének elkövetkező évtizedeit töltötte. Anyagi okok miatt a brazil filmgyáros terveiből csak egy film valósulhatott meg, a *Ki ölte meg Anabelát?* (1955), mely egy nyomozás története a híres televízió-és filmsztár, Anabela meggyilkolása ügyében.

Hamza felismerte a brazil filmgyártás nehézségeit, s visszatért eredeti szenvedélyéhez, a festészethez.

Az 1956-ban készült *Dona Estela panziója* - A *pensão de Dona Estela* -, amelyben Hamza már nem mint rendező, hanem szakmai tanácsadó működött közre, azonban további magyar vonatkozásai miatt - a többi Brazíliába került magyar filmes emlékére - mindenképpen megérdemelte a

programra tűzést. (Rendező: Fekete Ferenc; operatőr: Icsey Rudolf; a női szereplők kalapjait Frank Irma és Karády Katalin szalonja szállította).

Ezután festettem a képeket – ahogyan tréfásan maga értékeli életének eme fordulópontját.

Hamza élete alkonyán, 1989-ben visszatért szülőföldjére és festményei nagy részét szűkebb értelemben vett hazájának, a Jászságnak adományozta abból a meggyőződésből, hogy munkássága csak akkor nyeri el értelmét, ha visszakerül a forráshoz, az eredethez.

Hamza D. Ákos képzőművészeti életműve megtekinthető a jászberényi Hamza Múzeumban; filmrendezői munkásságáról pedig bővebben a Hamza Múzeum Alapítvány gondozásában megjelent *Képek fekete-fehérben-Hamza D. Ákos a magyar filmművészetben* című kiadványban olvashatnak.

A Hamza-filmnapok megszervezésével a kurátor, Szabó László, Szilassy László filmszínész fia, kívánt méltó emléket állítani barátjának, szellemi mesterének, Hamza D. Ákosnak születése 100. évfordulója alkalmából

Szücs Rita

EZ TÖRTÉNT: 2003.

Okt. 21.

Harmadik kulturális kirándulás a São Paulo-i Magyar Nőszövetség rendezésében. Ez alkalommal az "Arte Britânica da Tate" kiállítását látogatták meg az Ibirapuera parkban.

Okt. 23.

"Dia da Hungria" (Magyarország napja) São Paulóban.

Amióta São Paulo városa október 23-át "Dia da Hungria"-nak nyilvánította, azóta e nemzeti ünnepünket a városi hatóságokkal karöltve ünnepeljük. 2003-ban is így történt: a megemlékezés október 23-án 20 órai kezdettel a Câmara Municipal egyik dísztermében zajlott le, mintegy 150 főnyi közönség jelenlétében.

A protokoll főnök először az elnöki asztalhoz hívta a Câmara Municipált képviselő Cláudio Fonseca vereador-t vagyis városi tanácsnokot, dr. Németh József főkonzult, Piller Évát a Magyar Ház elnökét, dr. Vajda Gyulát a Brazil-Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnökét, továbbá a Magyar Országgyűlés két, São Paulóban tartózkodó képviselőjét.

Az ünnepély megnyitásként a városi katonazenekar eljátszotta először a magyar, utána pedig a brazil himnuszot. Ezután Cláudio Fonseca vereador, emelkedett szólásra, aki a jelenlevők üdvözlése után kiemelte a különböző eredetű emigrációk fontos szerepét São Paulo város fejlesztésében. A magyar emigráció kislétszámú ugyan, mégis jelentős nyomokat hagyott a város gazdasági és kulturális életében. Az 1956 október 23-án kezdődő felkelés pedig azért keltett mély benyomást São Paulóban mert megmutatta, hogy egy kis nép milyen hősiessé tud megmozdulni az egyetemes szabadságjogok védelmében.

A vereador szavai után a "Pántlika" tancosainak kislétszámú de tehetséges és lelkes csoportja művészi, mondhatnánk hivatásos színvonalú táncait mutatta be, amiket a közönség hatalmas tapssal jutalmazott.

Dr. Vajda Gyula, a jelenlevők köszöntése és 1956 októberének felelevenítése után egy megható levelet olvasott fel. Ebben egy számára ismeretlen brazil üdvözli a magyarokat október 23-ika alkalmából, kiemelve a magyar nép szabadságszeretét és bizonyos hasonlóságokat Brazília és Magyarország között. A levél aláírása: Marcos Teixeira, secretário parlamentar. Descendente das famílias Orosz e Toth. (Teixeira Marcos, parlamenti titkár. Orosz és Tóth család leszármazottja).

Az ünnepély utolsó szónoka dr. Németh József főkonzul beszédében kiemelte, hogy az 1956-os magyar forradalom az ujabbkori történelem egyik legjelentősebb eseménye volt, szimbóluma minden függetlenségi és emberjogi harcnak. Az erőszak leverte ugyan a forradalmat, de az áldozat - mint azt a későbbi események megmutatták -, nem volt hiábavaló. Ezt ma már tudjuk, de már akkor is voltak élesszemű kortársak, akik látták, hogy a magyar felkelés, a magyar nép

harca a szabadságért, elkerülhetetlen kihatással lesz a szovjet birodalom további sorsára. A francia Albert Camus és François Mauriac valamint az amerikai James Mitchener miközben kiemelték a magyarok bátor harcát a szabadság védelmében, ugyanakkor hangsúlyozták, hogy az 1956 októberi események kétségtelenül valami fordulatot indítottak el a világtörténelemben.

Mi magyarok büszkék vagyunk rá és megtiszteltetésnek tekintjük, hogy São Paulo városa október 23-át "Dia da Hungria"-nak nyilvánította, kifejezve ezzel megbecsülését Magyarországra, a magyar népre és a São Paulo-i magyarokra. Köszönet illeti ezért Bruno Feder vereadort aki 1991-ben javasolta ezt a gesztust és a Városi Tanácsot ennek a szép tradíciónak fenntartásáért.

A főkonzul szavai után az elnöklő Cláudio Fonseca vereador bucsúzóul jókívánságainak tolmácsolását kérte a magyar nép számára és ezzel berekesztette a hivatalos gyűlést de a jelenlevők még sokáig együtt maradtak, hogy egy koktél keretében élvezzék a felszolgált magyar borokat.

Kalász

Okt. 28.

Három magasrangú állami tisztviselő látogatta meg a Szent Imre Kollégiumot: **Cs. Szabó Vilmos** - Kisebbségi Ügyekért Felelős politikai államtitkár, **Puch László** - az Országgyűlés Gazdasági Bizottságának államtitkára és **Újhelyi István** képviselő. A vendégek részéről egy rövid helyzetismertetés után, a szép számban jelenlévő São Paulo-i magyar kolónia mutatkozott be a vendégeknek és ezt egy állófogadás követte, amit a Szent Gellért apátság rendezett.

Okt. 30.

Tóth Veremund páter könyvbemutatása a Szent Gellért kolostor egyik termében. A könyv címe: "Por Sinais ao Invisível" (O simbolismo de Santa Mectildes e Santa Gertrudes).

Nov. 8.-9.

Karácsonyi vásár a Brazíliai-Magyar Evangélikus-Lutheránus Egyházközség termében. Bőséges áruk és finom ebéd várta a vendégeket.

Nov. 15.

A São Paulo-i Magyar Cserkészlet megalapításának 50-ik évfordulója megünneplése az Embu-i Simon Bálint Cserkészparkban.

CSERKÉSZJUBILEUM

50 ÉVES A SÃO PAULO-I MAGYAR CSERKÉSZLET

Futótűzként terjedt a hír: 2003 november 15-én ünnepeljük meg a szívünkhöz nőtt Embu-i Simon Bálint Cserkészparkban a São Paulo-i Magyar Cserkészlet megalapításának 50-ik évfordulóját.

"Jösztek, lesztek; hoztok, esztek" szöveg a meghívó. És bizony érkeztek cserkészek, mindig egyre többen: ott volt aki csak tudott, az alapítótól, a régi idők cserkészeitől és cserkészlányaitól a jelenlegi legkisebb kiscserkészig.

Felcsendült a "Fiúk, fel a fejjel" cserkészinguló és a régi csapatzászlók alatt felvonult a zászlórúdhhoz a cserkészet aprajagyja.

Zászlófelvonás és A szemek különösen csillog-ima után, Veremund Pátertak.szívhez szóló szavakban A volt csapatparancsnokok emlékezett meg a São Pau erre az alkalomra készültlő-i cserkészet megalapítá köszönő emléklapot kaptak, sáról, a kezdeményezőkrôlfelolvasták az elsô avatáson és mind a négy csapatról:fogadalmat tett lányok és (25. Szent Imre, 36. Dobo nevét:Katica, 40. Zrínyi Kata éaki jelen volt megkapta az 64. Zrínyi Péter).50-es évvirágot.

A Külföldi Magyar Cserkészsövetség nevében Dömötör Gábor üdvözölte a megjelenteket, ismertette a jelenlegi munkát és terveket és átadta Nuñez Fekete Dianának a Szövetség Magyarságismereti Vándordíját. (Minden évben, az egész világon magyarságismeret terén legjobb eredményt elért ôrsvezető jelölt kapja ezt a jutalmat).

Volt aztán rohampálya, népijáték, vacsora (sokat ettünk, mert sokat hoztunk) de az ünnepély fénypontja, a találkozás öröme, megihatottsága volt; nem gyôztünk ennyi év után visszaemlékezni a közös, életreszóló élményekre. A hangulatot a tábortûz tetôzte be ahol újra együtt nótáztunk, mókáztunk, szórakoztunk a különbözô cserkész generációk tábortûzi számain. A szeretetkört ima és zászlólevonás követte. Sokan hazafelé vették útjukat de voltak akik hajnalig énekelték a szebbnél-szebb nápdalokat az újra élesztett tábortûz mellett.

Jó volt együtt lenni és látni, hogy az ötven évvel ezelôtt gyújtott láng nem aludt ki és most is ég a cserkészek szívében.

További JÓ MUNKÁT!

Kokron Edit

"Gyönyörû volt ez a november 15-ke. Viszontlátni a São Paulo-i magyar cserkészek régi vezetőit – meg az alapítókat is – sorbaállva elôttünk a zászlók felvonása alatt; régi cserkészek és mi a mostaniak, mind együtt. Nagyon megható volt. Minthogyha egy találkozó lett volna a múlt, a jelen és a jövô között, mindenki együtt a rohampályán (már akinek volt mersze), népijátékoknál és természetesen a tábortûznél. Felejthetetlen élmények.

Hihetetlen látni, hogy a cserkészet, generációról generációra ugyanazon törekszik, egy a céljuk és örömük. Nem számítva a kort, mindeniben megvan egy közös ideál, vagyis fenntartani azt a kultúrát melyet több mint 50 év elôtt hoztak, egy közös családot alapítván. Ez az esemény fontos volt mert rajta keresztül tudtunk erôt gyűjteni, hogy tovább folytassuk a cserkészetet, azzal a reménnyel, hogy majd egy nap, a zászlófelvonás alatt, én is ott fogok állni elôl mint régi cserkész."

Carol

★

EGY KÜLFÖLDI LÁTOGATÓ EMLÉKEI

A brazíliai magyar cserkészzel elôször 1962 januárjában kerültem kapcsolatba, amikor is – az Argentiniában megrendezett vezetôképzô tábor végezetével – Bodnár Gábor akkori ügyvezető elnökkel Amerikából meglátogattuk a brazíliai magyar cserkészcsapatokat. A magyar bencések Szent Imre kollégiuma akkor még São Paulo város központjában, a Rua Imaculada Conceição-n működött. Ott találkoztunk a Szent Imre és Dobó Katica csapatok lelkes

tagjaival, vezetőivel, és a mindkét nembeli regös cserkészekkel. (A két Zrínyi csapat később alakult).

São Paulo-ból Rio de Janeiroba vitt útunk. A híres 13. számú Szondy György csapat (az első tengerentúli magyar csapat a háború utáni emigrációban!) épp Três Rios-ban táborozott. Táborlátogatásunk rendkívüli élmény volt. Vadregényes trópusi erdőszélén, folyóparton álltak a sátrak, különböző tábori építményekkel, földbeásott konyhával, ahol éppen palacsintát sütöttek tiszteletünkre, a helyszínen főzött mangalekvárral töltve. Itt ismerkedtünk meg a "borrachudo"-nak nevezett szinte láthatatlan apró (szúnyog fajta) szörnyekkel is; napokig viszkettünk a táborlátogatás után. Mindez a régi magyarországi - szúnyogokban bővelkedő - nyári táborokra emlékeztetett.

A későbbi évek folyamán gyakran volt alkalmam a csapatokkal találkozni, megismerve Mury, Campos do Jordão és Embu cserkészparkjaikat is, élményekben dús tábori programokkal. Örömmel tölt el, hogy 50 évvel később, ha létszámban megfogyva bár, és egy csapatba összevonva, de ugyanolyan lelkesedéssel folyik a cserkészmunka, mint régen.

További jó munkát kíván a brazíliai magyar cserkészeknek

Chászár Ed (Cscst., tb elnök)

Nov. 27.

A São Paulo-i emigráns csoportok közül megválasztott kiváló személyek kitüntetést kaptak egy ünnepség keretében, koktéllal egybekötve, melyet a CONSCRE rendezett. Ez az esemény az Assembléia Legislativa egyik dísztermében történt. A magyar kolóniát Piller Éva képviselte.

Nov. 29.

Kerekasztal Konferencia a Magyar Házban a Szabadegyetem rendezésében, "Magyar Műfordítók São Paulóban" címmel. Arányi Gábor, Jovanovics Sándor, Schiller Pál és Sütő Ildikó számoltak be műfordítói tevékenységükről.

Dec. 7.

A São Paulo-i cserkészcsapatok karácsonyi ünnepéje Morumbin, magyar misével, finom ebéddel, és szép népitánccal. Mindez egy jólsikerült vásárral volt egybekötve.

Dec. 7.

Második tánc és ének fesztivál a São Paulóban élő külföldi kolóniáknak a CONSCRE rendezésében. A magyarok is résztvettek, mind a táncban mind tipikus ételekkel, vagyis finom süteményekkel.

Dec. 8.

A Szent Gellért Apátság 50-ik évfordulója.

2003. December 8-án a Szent Gellért Apátság ünnepelte meg fennállásának 50-ik évfordulóját. (Ennek emlékére "Abadia São Geraldo - meio século de uma história milenar" című könyvet adták ki).

E alkalomra meghívtak mindazokat, akik hozzájárultak a történetéhez. Köztük Dom Emílio Pignoli, Campo Limpo püspöke, a magyar kolónia képviselői, a szerzetesek orvos barátai, jótékonyági munka önkéntesei, régi és új közreműködők, az apátság és a kolostor összes alkalmazotja.

Az ünnepség koktéllal kezdődött, mikor Linka Ödön páter, az apátság priorja, és Dom Geraldo, a Szent Imre Kollégium rektora, rövid beszédet tartottak, kiemelve az apátság és a bencések munkája fontosságát az 50 év lefolyása alatt, nem feledkezve meg azokról, akik már nincsenek közöttünk. A koktélt egy ebéd követte.

Dec. 11.

Üzletemberek találkozója a Magyar Házban.

Meghívót kaptunk erre a napra a Magyar Házba, amikor is az egyesületi vezetők valamint a São Paulo-i magyar üzletemberek egy csoportjának jelenlétében koktél keretében el szándékoztunk búcsúzni Rózsa Tamás nagykövettől aki megbízatásának lejártával az év elején visszatér Magyarországra.

Szenttamásy János bevezető szavai után a magyar közösségnek Rózsa Tamáshoz fűződő meleg baráti kapcsolatáról beszélt. Majd Rózsa Tamás nagykövet tartotta meg előadását "Magyarország az Európai Unió küszöbén" címmel. Az előadás portugál nyelven hangzott el "Hungria junto à porta de entrada da União Européia" változatban, amely igen nagy érdeklődést és elismerést váltott ki a hallgatóság körében.

Az előadás végén Rózsa Tamás a jelenlevők egyhangú megalégedésére bejelentette, hogy a Szocialista Internacionálé alkalmából ideutazó Kovács László külügyminiszter, 2004. június végéig meghosszabbította brazíliai megbízatását.

Szenttamásy János a Magyar Ház nevében átadta a magyar közösség ragaszkodását és barátságát szimbolizáló emléklakettet Rózsa Tamásnak, majd a koktél keretében lezajló szívélyes baráti beszélgetés után elnapoltuk a búcsú kölcsönösen nem könnyű pillanatait s jóleső érzéssel vettük tudomásul, hogy a mindnyájunk által szeretett és megbecsült Rózsa Tamás további fél esztendeig még nagykövetünk marad.

Vajda Gyula

Dec. 13.

A Balázs Péter Szeretetház lakóinak karácsonyi ünnepéje.

Boldog Karácsonyt és boldog ünneplést várt mindenki, mind a Szeretetház lakói, mind a vendégek. December 13-án, Luca napján, volt a Balázs Péter Otthon lakóinak Karácsonyi ünnepélye a Magyar Házban. Mint mindig, a szokott önkéntesek kedves és szívélyes segítségével. A karácsonyfa gyönyörűen fel volt díszítve, az asztalok szépen megterítve és a tálak tele finomságokkal, (másképpen nem is lehetett volna), sóssal és édessel, kívánatosak szemnek és szájnak.

Fejér Szabolcs, a Segélyegylet alelnöke üdvözölte a jelenlévőket és megköszönte mindazok munkáját, akik hozzájárulnak, hogy a Balázs Péter Otthon zavarmentesen működhessen, megemlékezvén az alkalmazottakról is (ami őket nagyon meghatott).

Utána, Linka Ödön páter pár kedves szóval méltatta az ünnepi alkalmat.

A cserkészek jelenléte, mint mindig, fény sugárt hozott ránk a szép énekekkel, melyet az Evangélikus Egyházközség kórusa követett karácsonyi dalokkal. Nemsokára elérkezett az ünnepély fénypontja, melyre mindenki nagyon várt: a Szeretetház lakói mekapták ajándékukat a "keresztmamáktól" és a Segélyegylettől; a szemek fénylettek és mosoly ült minden arcon. De elérkezett a búcsúzás perce is, mert egy hosszú út állott előttük hazáig, vissza az Otthonba, de senki sem panaszkodott, csak mosolyogva hálálkodtak, sok jót kívánva mindenkinek. Mi is ismételjük ezt a jó kívánságot habár egy pár hónap telt el azóta, de sohasem késő jót kívánni mindazoknak, akik segítséggel és szeretettel vesznek körül bennünket.

Bánffy Ágnes

Dec. 31.

Szilveszter a Magyar Házban. A "Ropogós" batyú-bál alapon oldotta meg a büféjét, míg voltak olyanok is akik megrendelték Stancsik Pannánál a vacsorájukat. A vidám társaság jó hangulat és kellemes beszélgetés mellett lépett át az Új Esztendőbe.

EZ TÖRTÉNT:

2004.

Jan. 26.

Budapest főpolgármesterének látogatása São Paulóban.

Dr. Demszky Gábor, Budapest főpolgármestere, aki Marta Suplicy polgármester meghívására São Paulo megalapításának 450. évfordulója alkalmából rendezett ünnepekre érkezett a városba, 2004. január 26-án délelőtt látogatást tett a Szent Gellért apátságban, este pedig a Magyar Házban találkozott a São Paulo-i magyar egyesületek vezetőivel, képviselőivel és a kolónia tagjaival. Az összejövetel, amelyen kb. hatvanfőnyi közönség jelent meg, Piller Évának, a Magyar Ház igazgatójának üdvözlő szavaival és az egyesületek vezetőinek bemutatásával, tevékenységük rövid ismertetésével kezdődött, majd a főpolgármester vette át a szót. Előadása két részből állt: először Magyarország jelenlegi gazdasági helyzetét jellemezve kifejtette, hogy részben a 2002. évi választások előtti és utáni állami túlköltekezés következtében kedvezőtlen mértékben, a magyar gazdaság versenyképessége csökkent. A gazdasági folyamatok kiigazítása céljából takarékosági intézkedésekre és az eddiginél szigorúbb gazdaságpolitikára van szükség. Ennek előkészítését a kormány elkezdte.

Előadásának második részében a főpolgármester Budapest gondjait, a fővárosi önkormányzat működésének a jellegzetességeit, majd a legfontosabb városfejlesztési terveket, elképzeléseket ismertette. Bár a frappáns, térképekkel, ábrákkal is szemléletessé tett előadást a jelenlévők nagy tapssal jutalmazták, mégsem ez bizonyult az est legsikeresebb műsorszámának.

A főpolgármestert ugyanis elkísérte felesége, Németh Anikó operaénekes, aki az előadást követően rövid műsorral lepte meg a közönséget: zongorakísérettel magyar népdalokat (Bartók feldolgozásban) és két Puccini-áriát adott elő.

A fogadtatást nagyon jól jellemezték Piller Éva köszönő szavai, amelyeket így vezetett be: "A főpolgármester úr előadása is jó volt...". Ezután koktél és éjfélig tartó kötetlen beszélgetés következett.

Feb. 18.

A nyári szünidő után, a São Paulo-i Magyar Nőszövetség február 18-án tartotta meg a 2004-es év első rendezvényét: egy kínai ebéd a hagyományos KINKON vendéglőben.

A siker nagy volt, létszámban és hangulatban egyaránt - az utolsó vendégek délután négy óra után hagyták el az éttermet. A vidámságot fokozta a "rigó jancsi" torta és a két üveg francia bor kisorszolása.

Márc. 15.

A São Paulo-i Magyar Fôkonzulátus és az Evangélikus Egyházközség rendezésében, a Magyar Házban, koktéllal egybekötött megemlékezést tartottunk nemzeti ünnepünk alkalmából.

Az ünnepi beszédet Kapos László mondta, rendkívül érdekesen ecsetelve a márciusi események hátterét és annak nemzetközi összefüggését. Dr. Vajda Gyula két Reviczky- és egy Ady-verset olvasott fel, majd Ascher Nelson Petôfi "Egy gondolat bánt engemet" címû költeményét tolmácsolta brazilul, saját fordításában.

Márc. 15.-16.

Az Oktatási Minisztérium három osztályvezetôje látogatott meg bennünket mert – ahogy mondták – nagyon érdekli ôket, hogy hogyan oldja meg az emigráció a magyar nyelv oktatását. **Dr. Kulcsár-Szabó Ernôné, Enikô** – Vezetô Fôtanácsos, **Dr. Zilahi László** – Fôosztályvezetô és **Szatmári Ildikó** – Határon túli Oktatási Tanácsadó.

Két napot tartozkodtak São Paulóban. Az elsô nap és a második nap d.e.-jén városnézésre vittük ôket, (Piller Éva és Kokron Edit) majd a második nap d.u.-ján megbeszélést tartottunk a Magyar Házban a vendégek és a São Paulóban magyar nyelvtanítással foglalkozó oktatók.

Márc. 18.

A Brazíliai-Magyar Segélyegylet tisztújító Közgyûlése a Magyar Házban.

Az új igazgatóság: -

Elnök: Dr. Dénes Francisco Tibor; alelnök: Ráth Magdolna; elsô pénztáros: Koszka Árpád; második pénztáros: Nedavaska Elemér; elsô titkár: Lépine Alinka; második titkár: Németh Sarolta.

Márc. 20.

Szabadegyetemi előadás a Magyar Házban.

Hársi Sarolta igen érdekes előadást tartott a különféle vírusokról.

Márc. 27.

A Pántlika táncegyüttes **35-ik** és a Sarkantyú **15-ik**

ÉVFORDULÓJÁNAK MEGÜNNEPLÉSE

Már rég nem láttunk ennyi vendéget együtt egy magyar előadáson vagy ünnepélyen. A "Colégio Sagrado Coração de Jesus" előadóterme majdnem tele volt, úgy hogy kb. 500-an lehettünk. 500 lelkes ember aki, elragadtatva, lelkesen tapsolt minden szám után. A táncolók apraja - nagyja, idősebbek - fiatalabbak, lányok - fiúk, remek estével ajándékozták meg a jelenlévőket.

Az összhang, a ritmus, a szép népviseletek, na meg a konferáns házaspár és a bevezetők jó humorérzéke igazán magával ragadta a közönséget.

De még inkább a nem hivatalos bemondók szellemeskedései – akik a táncok között vidám hozzászólásokkal (és félig-meddig kifogyva a levegőtől) szórakoztatták a hallgatóságot. Megható volt nézni, hogy ezek a fiatalok és a már "nem nagyon fiatalok" (bocsánat, a már tapasztaltabbak), felnôttek és gyerekek, elsôrangú együttmûködéssel szerepeltek, és még inkább ha az ember arra gondol, hogy privát

tevékenységük is milyen különböző, de a zene, a tánc és a magyar érzés összehozza őket egy csoportba melynek célja nemcsak a szórakozás és a szórakoztatás hanem majdnem egy hivatás.

Amit egy kicsit hiányoltam a meghívóban az az, hogy nincs megemlítve hogy Kokron Ili után ifj. Piller Gida vette át (ahogy itt mondjuk "de corpo e alma" vagyis testtel és lélekkel) a Pántlika vezetését, folytatván Ili remek művét, mely később Pedro Marques da Silva ügyes kezébe került és azóta is ott van, semmit sem szenvedve tökéletességében. De gondolom, ez csak egy kis szerénység miatt történt a két gavallér részéről, meg aztán úgyis majdnem mindenki tudja már, hogy ez így van - ami azt jelenti hogy a munka tovább folyik elejétől kezdve ugyanazzal a lelkesedéssel és művészi szellemmel.

PÁNTLIKÁSOK és SARKANTYÚSOK, szívből gratulálok és köszönöm ezt a felejthetetlen estét!

Sütö Ilédi

Ápr. 4.

Pirostojás ünnepély a Szeretetházban.

Mi a legszebb része egy ünnepnek? – a készülődés! Ez a titka, hogy valóban ünnep egy méltó ünnep lehessen! Van, aki munkával készülődik, van aki nagy várakozással. Mikor gyerekek voltunk a várakozás csodájával teltek a napok, amiket számolgattunk, hogy mennyi is hiányzik még. Azután a munka lett a mi részünk és bizony eljön a nap, amikor újból a várakozás, a velünk törődés érzése tölt el boldogsággal.

Valóban ezen az ünnepélyen mindez megtalálható volt.

Nagy gonddal és rengeteg munkával az ebéd kiválóan volt megszervezve. A szabadtéri mise külön áhítatot adott az ünnepnek. A zene a régi ismerős dalokkal festette alá az ünnepély hangulatát. A fánk, szinte São Paulo-i hírre tett szert, mert sokan már rendelésre vittek haza, a kedves ismerősöknek, családtagoknak, akik nem tudtak eljönni.

A magyar népitánc, a Pántlika/Sarkantyú tánca, olyan hangulatot teremtett, hogy még a fájdalomtól alig járó nénikét is táncra perdítette, mert szívből járták fiataljaink, tudván, milyen örömet szereznek a virtusukkal! Meg kell említeni a csodás unokapárt is, akik a Nagyszülőket, a Szülőket, minket is büszkeséggel töltöttek el. Cserkészzeink jelenléte külön örömet jelentett. Ez az ünnep még emberibbé nevelte őket, az idősek iránti figyelmességükkel, amire sok-sok példa volt az egész ünnepély alatt.

Sok szépség forrodott össze a Pirostolyás ünnepélyen, ami azt a szeretet ünnepévé tette! Köszönet érte!

Budavári Hilda

MAGYARORSZÁGI HÍREK: Levél Pongrácz Attilától: (részletek)

"...

A Hiradót örömmel veszem mindig kézbe, így ezúton is szeretném megköszönni, hogy részemre mindig küldi a szerkesztőség. Szívesen olvasom a híreiteket és mindig nagy szeretettel gondolok rátok!

Az elmúlt időszak is mozgalmasan telt nálam:... 2000 ősze óta tanítok a Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Karán, itt Győrben. Ezzel párhuzamosan kezdtem el a PhD tanulmányaimat Szegeden. Most végeztem a 3 éves kurzuslátogatási szakasszal és készülök a szigorlatra, amelynek témája Latin-Amerika története. A dolgozatom is készül, és bízom benne, - ha a jó Isten is

így akarja - hogy 2005-ben megvédhetem a brazíliai magyarok művelődéstörténete témájú munkámat. ...

Időközben a nyáron, július 11-én megnősültem. Feleségem, Annamária tanítónő - hittantanár.

Az utolsó főiskolai évét Drezdában fejezte be, és tavaly napközis tanítónak dolgozott, ebben a tanévben pedig egy volt teológiai tanára, a mostani gyôr-szabadhegyi plébános úr meghívására hittantant két gyôri iskolában. ...

Búcsúzásként kívánok Áldott, Békés Karácsonyt és Boldog Új Évet".

Ezúton kívánunk Attilának és Annamáriának, habár "egy kicsit" elkésve, nagyon boldog és békés házaseletet! **A szerkesztőség**

*****

"AJKA" TALÁLKOZIK "JARAGUÁ DO SUL"-al

Paulics Petra vagyok és Magyarországon, Ajkán születtem 1981-ben. Középiskolai érettségimet a veszprémi Lovassy László Gimnáziumban szereztem 2000-ben. Ebben az évben felvételt nyertem a budapesti Eötvös Loránd Tudomány Egyetem bölcsész-karának francia szakára. A tanulmányaimat ekkor nem kezdtem el, mert 9 hónapig itt, Braziliában voltam. Az egyetem elkezdésekor a francia mellé felvettem a kulturális antropológia szakot is. Jelenleg az egyetem harmadéves hallgatója vagyok.

Hogyan is kerültem kapcsolatba Braziliával? Édesapám bátyja a családjával itt él, azaz apai ágon a legközvetlenebb rokonaim, unokatestvéreim itt, ebben a hatalmas országban laknak. Én őket csak 1989-ben ismertem meg, amikor egyik unokatestvérem Magyarországon járt. Utána 1990-ben szüleimmel együtt 6 hétig voltunk itt nagybátyám vendégeiként. Én akkor elhatároztam, hogy megtanulok portugálul és megegyeszer eljövök ide. A nyelvtanulás akkor nem sikerült, hiszen portugál nyelvtanár kevés van Magyarországon, vidéken még ritkább. Ezért aztán elkezdtem latinul tanulni és ebből vizsgáztam minden évben a középiskolában, sőt érettségit is tettem. Közben szüleim és nagybátyám vállalták, hogy az egyetem előtti évben Braziliába jöhetnek portugál nyelvet tanulni. Amikor visszamentem Magyarországra, 2001 nyarán meghívást kaptunk Veszprémbe, ahol egy brazíliai magyar tánccsoport lépett fel. Érdekelte ez két okból is, egyrészt mert brazilok voltak, másrészt az őseik a mi vidékünkörül, Ajkáról, Veszprémből indultak el, új hazát keresni. Ez az együttes a Jaraguá do Sul-i "Dunántúl" néptánc együttes volt. Itt találkoztam Boglár Lajos professzor úrral, aki az ELTE kulturális antropológia tanszék tanára és ő szervezte, hogy ezek a fiatalok az őseik szülőföldjére eljussanak. Ő nagyon régóta foglalkozik Braziliával, hiszen édesapja egykoron a magyar konzul volt São Paulóban. Az ő ösztönzésére kezdtem el tanulmányaimat a kulturális antropológián és jutottam el végül is a segítségével Jaraguá do Sul-ba.

Kik is ezek az emberek itt Jaraguá do Sul-ban?

1892-96 környékén 7-800, főleg Veszprém megyei ember érkezett Braziliába. Ők Santa Catarina államban telepedtek le, alapítottak falvakat és kezdték el a földművelését. Az idők folyamán az óhazával a kapcsolat elhalványult és csak az emlékekben maradt meg az egykori haza. A nyelvet elfelejtették, a kevés tárgyi emlék elveszett, de végig jelen volt a magyarsághoz tartozás emléke. Őrizték ezt templomaik, neveik, hagyományaik, temetőik. Néhány éve egyesületet alapítottak, tánccsoportot hoztak létre a São Paulo-i "Pántlika" tánccsoport tagjainak önfeláldozó közreműködésével, ifj. Piller Gida és Pedro Marques irányításával. Majd, néhány São Paulo-i magyar asszony lement Jaraguára, és vállalta hogy az ottani asszonyokat

(saját kérésükre) megtanítsák magyar ételek készítésére. Később, egy egyetemista társam járt itt, aki táncokat tanított és folytatta Boglár professzor úr kutatásait. Majd 2001-ben az ő odaadó segítségével valósíthatták meg nagy álmukat és utazhattak Magyarországra. Én most magyar nyelvet tanítottam ugyanitt. Nagyon lelkes, több mint 40 fiatalnak, idősnek próbáltam az őseik nyelvéből egy kicsit átadni. Verseket, énekeket, egyszerű hétköznapi szituációkat tanultunk. Közben gyűjtöttem régi emlékeket, fotókat, leveleket, irattári feljegyzéseket, élôszóval elmondott történeteket. Én csodálatosan éreztem magamat közöttük. Nagyon sok barátot szereztem, amelyeknek az eredete még Magyarországról származhatott. Néhány kifejezés, régi kép, ételek, amelyeket a bakonyi sváb falvakban most is hasonlóan készítenek.

Most véget ért ez a munkám. Én biztos vagyok abban, hogy a kapcsolatunk megmarad és még biztosan találkozunk. Én azon leszek, hogy innen Magyarországról segítsen őket az én szerény lehetőséggemmel is, hogy ápolják és ôrizzék nagyszüleik, dédszüleik szülôföldjének emlékét.

Paulics Petra

FIGYELEM!

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy anyagi nehézségek miatt, lapunk kézbesítését a jövőben csakis a Segélyegylet fizető tagjainak biztosíthatjuk! Akik nem tagok és továbbra is igényt tartanak a Híradóra, jelentkezhetnek a Segélyegylet irodájában előfizetésre.

ELMENTEK:**(2003)**

Júl. 10. - Dr. Szikszay Béla
Okt. 3. - Kozma Judit (Szeretetház)
Nov. 12. - Gyárfás Irmgard
Dec. 1. - Bélaváry Viktor

(2004)

Jan. 13. - Menichetti Éva
Feb. 5. - Ötvös Mátyás
Márc. 6. - Kasznár Károly (Rio de Janeiro)
Ápr. 8. - Bánfalvi János
Ápr. 17. - Bódi Géza (Ubatuba)

Béke poraikra!

VÁRHATÓ ESEMÉNYEK

- Máj. 8.** Anyáknapja a Magyar Házban, a cserkészek rendezésében. 9-től 12-ig.
- Máj. 8.** Anyáknapi vásár az Evangélikus Egyház termeiben. 10-től 18 óráig. Szép és változatos árukkal és finom magyar ebéddel.
- Máj. 15.-16.** Teniszbajnokság.
- Máj. 16.** Anyáknapi ünnepély a lapai Református Egyház termeiben.
- Jún. 26.** "Festa Junina" a Szeretetházban.
- Aug. 22.** Szent István ünnepély Morumbin.
- Aug. 28.** A már hagyományos Szeretet Bál a Segélyegylet rendezésében.
- Szep. 11.-12.** Teniszbajnokság.
- Okt. 16.** Karácsonyi vásár megnyitása a lapai Református Egyházban.
- Okt.** Október 23. megemlékezése - "Dia da Hungria".
- Nov. 13.-14.** Karácsonyi vásár az Evangélikus Egyház rendezésében.
- Dec. 5.** Cserkészek karácsonyi vására Morumbin.
- Dec. 12.** Karácsonyi ünnepély az Evangélikus Egyházban.
- Dec. 18.** Karácsonyi ünnepély a Balázs Péter Szeretetház lakóinak a Magyar Házban.

(A Havi Értesítő minden hónapban megadja a programok pontos helyszínét, időpontját vagy ha változás van).

EMLÉKEZTETŐ!!!

MAGYAR ÚTLEVÉL!!!

A magyar útlevelet fél évvel a lejártá előtt kell beadni hosszabbításra. Ha már lejárt, az egész kérvényezést újra kell kezdeni.

A São Paulo-i magyar konzulátus telefonja: 5506-5011.

A brazil fél jóváhagyta a két fél kormánya között 1999, november 9-én, Budapesten létrehozott, a magánútlevéllel rendelkező állampolgárok vízummentes utazásáról szóló megállapodást. A megállapodás szerint a két állam állampolgárai – a munkavállalási vagy jövedelemszerzési célú beutazást kivéve – legfeljebb 90 napig vízummentesen tartozkodhatnak a másik állam területén.

A megállapodás **2001. július 19-én** lépett hatályba, tehát ettől a naptól kezdődően megszűnt a két állam magánútlevéllel utazó állampolgárainak vízumkötelezettsége a másik állam területére történő belépés esetén.

KÉRJÜK kedves olvasóinkat, hogy ne felejtsek el irodánkat egy esetleges postacím (lakás/telefon/e-mail) változásról
 Telefon: 3849-0293. **E-mail: 30desetembro@uol.com.br**

KÖZLEMÉNYEK / HIRDETÉSEK

Előadások, márciustól novemberig (július kivételével) a hó minden **harmadik szombatján (16:30 órakor)**, a Magyar Házban.

– SZABADEGYETEM

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy

amennyiben van idős rokonuk vagy ismerősük akinek a közeljövőben szüksége lehet gondoskodásra, lépjenek összeköttetésbe

irodánkkal és iratkozzanak fel a várólistára. Szeretetházunk befogadóképessége korlátozott, így sajnos egyik napról a másikra senkit sem tudunk elhelyezni. Kérjük, hogy időben jó előre jelentkezzenek!

Napi panzióra is van lehetőség, vagyis aki csak napközben vagy ideiglenes nappali tartozkodásra venné igénybe a Szeretetházat. Érdeklődés a Segélyegylet irodájánál, 14:00 és 18:00 között. Tel.: 3849-0293.

A Segélyegylet emlékkönyve kapható a Magyar Házban, magyarul és portugálul.

**Ára: R\$ 10,00. Telefon: 3849-0293
(09:00 és 18:00 között)**

Cserkészbarátok vacsorája van a Magyar Házban minden hónap első csütörtökén.

Jelentkezés Hegyi Ferencnél - FerkóTel.: 3845-0293

➔ KI TUD RÓLA?

"Tistelettel kérnék eligazítást, 1920-1921-ben kivándorolt őseim felől: **KISS JÓZSEF**-néven, utolsó levél "MOOCA"-ból jött kb. 1960-ban. Reményteljes köszönettel. **SUSÁN BÉLA. KISIRATOSRÓL (ROMÁNIA). E-MAIL: "(Bela Susan) - belowsky@rol.ro**

EGYHÁZI HÍREK:

KATOLIKUS SZENTMISE

Minden magyar szentmisét a Szent Gellért Apátság kápolnájában mondunk. Maradunk minden hónap második vasárnapján a magyar szentmisével, 11 órakor, ahogy a Casa Pia-ban is volt. A kolónia elhunyt tagjaiért felajánljuk a szentmisét, mint eddig is, megbeszélés szerint. A kocsik bejöhetnek a monostor udvarába. Bejárat-kijárat vásár- és ünnepnapokon és szombaton délután 1 órától az iskola kapuján (Portão n° 2). Munkanapokon a templom melletti kapun (Portão n° 3).

Linka Sándor - OSB

Fõlelkész

BRAZIL-MAGYAR

LUTHERÁNUS EGYHÁZKÖZSÉG

Minden elsõ vasárnap magyarul és minden harmadik vasárnap portugálul van Istentisztelet

10:30 órakor.

Május 8. - Anyáknapi vásár, 10 tól 18:00 óráig.
Elsõrangú és változatos áruk, magyar ebéd.

A hagyományos vasárnapi magyar ebéd újra beindult november 2.-tól kezdve. Érdeklõdés: Rua Sergipe, 270
Tel.: 11/3258-8862

A LAPAI REFORMÁTUS EGYHÁZ HÍREI:

- ⇒ Minden 1. és 3-ik vasárnap Istentisztelet 16 órai kezdettel, magyar és portugál nyelven.
- ⇒ Minden 2-ik és 4-ik vasárnap, Istentisztelet után, 11 órakor vasárnapi iskola.
- ⇒ Minden 2-ik, 4-ik és 5-ik vasárnap Istentisztelet 10 órai kezdettel portugál nyelven.
- ⇒ Hagyományos tea-délután a Női Kör rendezésében, minden 3-ik vasárnap az Istentisztelet után.

**UBATUBA !!!!! - Praia de Itaguá
(IDEÁLIS HÉTVÉGÉRE VAGY NYARALÁSRA)**

A Associação Beneficente 30 de Setembro — Brazíliai Magyar Segélyegylet — tem duas casas para aluguel de temporada em Ubatuba, na Praia de Itaguá (a uma distância de 50 m).

Casa nº 1 - térrea: 2 salas + cozinha (equipada) + 4 quartos + 3 banheiros. Acomoda de maneira simples, confortavelmente, 3 famílias.

Casa nº 2 - sobrado: sala, cozinha (equipada) + 2 quartos + 2 suítes conjugadas. Acomoda de maneira simples, confortavelmente, 3 famílias.

Estamos promovendo PACOTES ESPECIAIS para finais de semana!

- Oferecemos desconto de **10% (dez por cento)** para sócios contribuintes.

(Renda totalmente revertida para a manutenção do LAR DE IDOSOS PEDRO BALÁZS).

CONTATO: Ladislau (Laci) Ráth, Tel.: .../12/3832-1006

e-mail: ladislau72@hotmail.com

TÁMOGASD A "BALÁZS PÉTER" ÖREGOTTHONT!!!

LÉGY TAGJA A SEGÉLYEGYLETNEK. H O G Y A N ???

Hívd fel irodánkat (3849-0293 - 9 től 18 óráig) és közöld velünk melyik kategóriába szeretnél résztvenni: I) Havi R\$ 22,00
- II) Havi R\$ 43,00 - III) Havi R\$ 69,00. Előre is köszönjük érdeklődésedet

BRAZÍLIAI MAGYAR SEGÉLYEGYLET

Rua Gomes de Carvalho, 823 - Vila Olímpia (CEP 04547-003)
Tel./Fax: 3849-0293 - E-mail: 30desetembro@uol.com.br